EUROPAPARLAMENTET

2004 *2009*

Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor

2007/2145(INI)

12.9.2008

FÖRSLAG TILL BETÄNKANDE

om situationen för de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen
2004-2007
(2007/2145(INI))

Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor

Föredragande: Giusto Catania

PR_INI

INNEHÅLL

Sida

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION 3

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om situationen för de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen 2004–2007 (2007/2145(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) av den 7 december 2000, som antagits den 12 december 2007,
- med beaktande av målsättningarna att se till att EU utgör ett område av frihet, säkerhet och rättvisa och tillämpa principerna om frihet, demokrati och respekt för de grundläggande rättigheterna liksom för rättsstatsprincipen, i enlighet med artiklarna 6 och 7 i EU-fördraget.
- med beaktande av de innovationer som medlemsstaternas regeringar enades om den 13 december 2007 genom att underteckna Lissabonfördraget, bland vilka främst ska nämnas åtgärden att göra stadgan juridiskt bindande samt kravet att ansluta sig till Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna,
- med beaktande av direktiv 2000/43/EG av den 29 juni 2000 om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung1 och direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000 om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet2,
- med beaktande av Rådets förordning (EG) nr 168/2007 av den 15 februari 2007 om inrättande av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter3 (nedan kallad byrån),
- med beaktande av de rapporter som byrån, det europeiska centrumet för övervakning av rasism och främlingsfientlighet samt berörda frivilligorganisationer lagt fram,
- med beaktande av EG-domstolens och Europadomstolens beslut,
- med beaktande av de årsrapporter om situationen för de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen som utarbetats av EU:s nätverk av oberoende experter,
- med beaktande av de rapporter som organ inom Europarådet lagt fram, i synnerhet de rapporter om situationen för de mänskliga rättigheterna som Europarådets parlamentariska församling samt dess kommissarie för mänskliga rättigheter lagt fram,
- med beaktande av sina resolutioner om grundläggande rättigheter och mänskliga rättigheter,
- med beaktande av den serie offentliga möten och diskussioner som utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor anordnade i samband med att denna resolution utarbetades, särskilt mötet den 8 oktober 2007 med domare i

[1] EUT L 180, 19.7.2000, s. 22.
[2] EUT L 303, 2.12.2000, s. 16.
[3] EGT L 53, 22.2.2007, s. 1.

författningsdomstolen och högsta domstolar och mötet den 19 maj 2008 med Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter,

– med beaktande av artikel 45 i arbetsordningen,

– med beaktande av betänkandet från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor och yttrandet från utskottet för kultur och utbildning (A6-.../2008), och av följande skäl:

A. Artikel 6 i EU-fördraget anger att unionen bygger på en gemensam värdegrund och på respekten för de grundläggande rättigheterna såsom de garanteras i Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, och såsom de följer av medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner.

B. Såsom unionsmedborgarnas direktvalda företrädare anser sig Europaparlamentet har ett särskilt ansvar att upprätthålla dessa principer, i synnerhet som fördragen i sin nuvarande form avsevärt begränsar den enskildes rätt att väcka talan vid gemenskapens domstolar.

C. I och med att stadgan godkändes den 7 december 2000 är det nödvändigt att ett förfarande införs för att kontrollera att lagstiftningsförslag överensstämmer med stadgan, vilket kommissionen också erkände genom att införa bestämmelser om detta, och vilket parlamentet påpekade då det antog sin resolution av den 15 mars 2007 om hur respekten för stadgan om de grundläggande rättigheterna skall upprätthållas i kommissionens lagstiftningsförslag: metoder för en systematisk och strikt kontroll.

D. Lissabonfördraget, som för närvarande håller på att ratificeras, hänvisar uttryckligen till stadgan och tillerkänner den samma rättsliga status som fördragen.

E. Om stadgan införlivas i unionens primärrätt kommer de rättigheter som beskrivs i denna att bli bindande genom den sekundärrätt som införs för att säkerställa dem.

F. Oavsett sin rättliga status har stadgan genom årens lopp kommit att fungera som en inspirationskälla för rättspraxis vid olika europeiska domstolar som Förstainstansrätten, EG-domstolen, Europadomstolen och många författningsdomstolar.

G. För att fostra en reell värdegemenskap inom EU kring de grundläggande rättigheterna krävs att man utvecklar ett omfattande system för att bevaka dessa rättigheter, och att detta system inbegriper rådet och de beslut som fattas inom ramen för det mellanstatliga samarbetet. Detta eftersom de grundläggande rättigheterna skyddas inte bara genom det formella iakttagandet av ett regelverk utan framför allt genom aktiva åtgärder för att främja dessa rättigheter och genom att ingripa i fall där medlemsstater bryter mot dem eller brister i att upprätthålla dem.

Inledning

1. Europaparlamentet anser att den effektiva tillsynen över och främjandet av de grundläggande rättigheterna utgör grunden för demokratin i Europa och är en förutsättning för att det europeiska området med frihet, säkerhet och rättvisa ska befästas.

2. Europaparlamentet beklagar att medlemsstaterna fortsätter att motsätta sig europeisk övervakning av den egna politiken och praxisen på människorättsområdet, och att de gör vad de kan för att se till att skyddet av dessa rättigheter förblir en nationell angelägenhet. Därmed undergräver de såväl den aktiva roll som försvarare av de mänskliga rättigheterna som EU spelar i internationella sammanhang som trovärdigheten i EU:s externa politik när det gäller att skydda de grundläggande rättigheterna.

3. Europaparlamentet erinrar om att enligt artikel 6.2 i EU-fördraget är det EG-domstolens uppgift att upprätthålla de grundläggande rättigheterna såsom de följer av medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner, Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och andra instrument inom internationell rätt.

4. Europaparlamentet understryker att om EG-domstolen kan utgå från medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner som inspirationskälla då den utformar sin rättspraxis om de grundläggande rättigheterna kan medlemsstaterna inte hävda att stadgan skulle utgöra ett svagare skydd av vissa rättigheter än de garantier som deras egna författningar erbjuder och, med detta som förevändning, försvaga dessa garantier.

5. Europaparlamentet uttrycker sin tillfredställelse med artikel 53 i stadgan som ger EG-domstolen möjlighet att utveckla sin rättspraxis om grundläggande rättigheter och därmed ge dem en rättlig grund, något som är mycket viktigt för EG-rättens utveckling.

Allmänna rekommendationer

6. Europaparlamentet anser att förverkligandet av de grundläggande rättigheterna bör vara en målsättning för EU:s politik inom alla områden. EU:s institutioner bör därför aktivt främja och skydda de grundläggande rättigheterna och se till att de beaktas helt och fullt vid utformningen och antagandet av ny lagstiftning.

7. Europaparlamentet välkomnar inrättandet av byrån eftersom den utgör ett första steg i uppfyllandet av parlamentets krav på införandet av ett integrerat regelverk och en institutionell ram med uppgift att se till att stadgan efterlevs i överensstämmelse med Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Parlamentet erinrar dock om de årsrapporter om de mänskliga rättigheterna som det europeiska nätverket av oberoende experter om grundläggande rättigheter offentliggjorde fram till 2005, vari granskades hur de rättigheter som beskrivs i stadgan efterlevdes i de enskilda medlemsstaterna, och uttrycker mot bakgrund av dessa sin oro över att byråns begränsade mandat, och det faktum att nätverket har upplösts, kan få till följd att vissa viktiga aspekter av europeisk människorättspolitik – i första hand vad gäller anti-terroristpolitik, polisövergrepp och -våld, rätten till en rättvis rättegång, våld mot kvinnor samt människohandel – inte längre blir föremål för systematisk granskning.

8. Vad byråns begränsade mandat beträffar understryker Europaparlamentet att frågor som rör de mänskliga rättigheterna inte låter sig artificiellt indelas i områden under den första, andra eller tredje pelaren, allteftersom hur medlemsstaterna själva väljer att definiera omfattningen av unionens ansvarsområden, eftersom de grundläggande rättigheterna är både odelbara och avhängiga av varandra. Parlamentet anser det därför nödvändigt att kommissionen och rådet, i samarbete med byrån, först och främst ser till att skaffa sig en överblick över sådana eventuella orosmoment beträffande situationen för de mänskliga rättigheterna i medlemsstaterna som går utöver vad som i strikt mening omfattas av gemenskapens regelverk. De bör därmed inte begränsa sig till aktuella EU-frågor eller specifika rättsliga och politiska instrument, utan identifiera återkommande och aktuella problem på människorättsområdet i medlemsstaterna, och beakta alla tillgängliga mekanismer på internationell och europeisk nivå.

9. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och rådet att använda sig av de uppgifter som blivit tillgänglig genom byråns, Europarådets, FN:s övervakningsorgans, nationella människorättsinstitutioners och icke-statliga organisationers övervakning inom EU samt att utifrån dessa uppgifter styra insatser för att åtgärda brister eller utarbeta en rättslig ram i förebyggande syfte.

10. Europaparlamentet förbehåller sig rätten att följa upp byråns arbete inom EU och ta upp till behandling människorättsfrågor som faller utanför byråns ansvarsområde, och uppmanar kommissionen att i egenskap av fördragens väktare göra det samma.

11. Europaparlamentet kräver att rådet i sina framtida årsrapporter om situationen för de mänskliga rättigheterna i världen tar med analyser om situationen i såväl varje medlemsstat som världen som helhet. Parlamentet anser att en dubbelanalys av detta slag skulle tjäna som en markering av unionens åtagande att skydda de mänskliga rättigheterna såväl inom som utom dess gränser, och därigenom vara i stånd att avfärda anklagelser om dubbla standarder.

12. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att vidta åtgärder för att de nationella människorättsinstitutioner som upprättats i enlighet med FN:s ”Parisprinciper” tillerkänns såväl oberoende gentemot de nationella myndigheterna som adekvat finansiering. Härmed bör medlemsstaterna särskilt beakta att en av dessa institutioners uppgifter är att se över människorättspolitiken i syfte att identifiera brister och föreslå förbättringar, utifrån förståelsen att måttet på en effektiv politik i detta hänseende är framförallt vad man gör för att förebygga problem, inte för att lösa dem.

13. Europaparlamentet uppmanar rådet att omvandla ad hoc-gruppen för grundläggande rättigheter och medborgarskap till en ständig arbetsgrupp som arbetar parallellt med arbetsgruppen för mänskliga rättigheter (COHOM), och uppmanar kommissionen att låta en enda kommissionsledamot ansvara för alla frågor som rör mänskliga rättigheter och grundläggande friheter.

14. Europaparlamentet påpekar att det ser det som politiskt nödvändigt att idén att främja grundläggande rättigheter tas med bland de målsättningar som ligger till grund för insatser för att förenkla eller omstrukturera gemenskapens regelverk. Varje nytt politiskt initiativ, lagstiftningsförslag och program bör åtföljas av en konsekvensbedömning vad

respekten för de grundläggande rättigheterna beträffar, och denna bedömning bör utgöra en oskiljaktig del av motiveringen till förslaget.

15. Europaparlamentet uppmanar EU:s ordförandeländer att anordna forumet för icke-statliga människorättsorganisationer så att det civila samhället och EU:s institutioner kan föra ingående diskussioner om människorättsfrågor som rör de enskilda medlemsstaterna. Parlamentet understryker att man bör eftersträva ett så brett deltagande i detta forum som möjligt.

Samarbete med Europarådet och andra internationella institutioner och organisationer med ansvar för skydd av grundläggande rättigheter

16. Europaparlamentet ser framemot att EU ansluter sig till Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna, även om detta inte skulle innebära några djupgående förändringar, eftersom när frågor som rör rättigheter och friheter som fastställs i Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna uppkommer vid EG-domstolen betraktar denne konventionen i fråga som en självklar del av EU:s rättssystem.[1]

17. Europaparlamentet erinrar om den viktiga roll som Europarådets institutioner och övervakningsmekanismer spelar, liksom dess olika konventioner, inom området för de mänskliga rättigheterna. Parlamentet uppmanar enträget EU:s institutioner och byrån att utnyttja denna erfarenhet, att beakta dessa mekanismer genom att införliva dem i den sammanlänkade arbetsprocessen och att utnyttja de normer som Europarådet har utarbetat liksom de övriga konkreta resultaten av dess arbete. Parlamentet anser att de möjligheter som samförståndsavtalet mellan Europarådet och Europeiska unionen erbjuder bör utnyttjas till fullo.

18. Europaparlamentet efterlyser tätare samarbete mellan de olika institutioner och organisationer på såväl internationell som europeisk nivå som ansvar för skydd av grundläggande rättigheter.

19. Europaparlamentet understryker än en gång hur viktigt det är för EU:s trovärdighet runt om i världen att unionen inte tillämpar dubbla standarder vid utformningen av sin externa respektive interna politik.

20. Även om EU som sådan aldrig är en avtalspart i dessa sammanhang anser Europaparlamentet att om alla dess medlemsstater har anslutit sig till konventioner eller andra internationella rättsliga instrument om grundläggande rättigheter medför detta en skyldighet för EU att rätta sig efter de föreskrifter – liksom, i förekommande fall, sådana rekommendationer som utfärdas av de organ – som fastställs genom dessa, såvida inte EU:s lagstiftning erbjuder ett likvärdigt eller bättre skydd. Parlamentet uppmanar EG-domstolen att befästa detta synsätt genom sina avgöranden.

21. Europaparlamentet uppmanar EU att ingå samarbetsavtal med de internationella institutioner och organisationer som ansvarar för skydd av grundläggande rättigheter, i första hand FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter och andra FN-organ

[1] Europeiska unionens råd – Europeiska unionen: ”A sole ambition for the European continent'”, rapport av Jean-Claude Juncker, 11 april 2006, s. 4.

verksamma inom detta område liksom med kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter samt kommissarien för nationella minoriteter vid OSSE.

Mänskliga rättigheter och säkerhet

22. Europaparlamentet betonar att allteftersom unionens befogenheter växer finns det ett behov att värdera och till fullo respektera grundläggande rättigheter och individuella friheter. Parlamentet anser, med detta som utgångspunkt, att det går att förena de två målsättningarna att respektera grundläggande rättigheter och att säkerställa den gemensamma säkerheten, och att man med lämpliga åtgärder kan se till att individuella friheter inte hotas av en repressiv politik.

23. Europaparlamentet understryker att alla som häktas ska åtnjuta oinskränkt rättsligt skydd och, vid behov, bistånd från den diplomatiska beskickningen från det egna landet samt ha tillgång till en oberoende tolk.

24. Europaparlamentet oroas av det faktum att det internationella samarbetet i kampen mot terrorism ofta har fått till följd att skyddet av de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna har minskat, och anser att EU bör agera på ett mer kraftfullt sätt i internationella sammanhang för att främja en verklig strategi som utgår från att internationella normer och skyldigheter i fråga om de mänskliga rättigheterna respekteras till fullo. Parlamentet anser att en sådan strategi måste beakta nödvändigheten att underställa underrättelsetjänsterna effektiv rättslig kontroll för att undvika att upplysningar inhämtas genom tortyr, misshandel eller på andra sätt som inte uppfyller de internationella normer för mänskliga rättigheter som gäller för bevismaterial som används i rättsprocesser, inbegripet förundersökningar.

25. Europaparlamentet uppmanar enträget EU-institutionerna och medlemsstaterna att genomföra de rekommendationer som presenteras i dess resolution av den 14 februari 2007 om CIA:s påstådda användning av europeiska länder för transport och illegal internering av fångar[1], vars syfte är att belysa medlemsstaternas roll i den olagliga verksamhet som ryms i begreppet extraordinära överlämnanden.

Diskriminering

Allmänna överväganden

26. Europaparlamentet betonar skillnaden mellan att skydda minoriteter och att bedriva en antidiskrimineringspolitik. Lika möjligheter är en grundläggande rättighet för alla, inte en förmån och inte bara för medborgarna i en viss medlemsstat. Parlamentet anser därför att det gäller att bekämpa alla former av diskriminering med samma beslutsamhet.

27. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och kommissionen att agera helt i enlighet med de rekommendationer som byrån presenterar i kapitel 7 i sin första årsrapport[2].

[1] EUT C 287 E, 29.11.2007, s. 309.
[2] Europeiska byrån för grundläggande rättigheter, årsrapport 2008, offentliggjord den 24 juni 2008.

28. Europaparlamentet noterar med oro den otillfredsställande situationen vad gäller antidiskrimineringspolitikens genomförande, och stöder i detta sammanhang den bedömning som byrån gör i sin årsrapport för 2008. Parlamentet uppmanar de medlemsstater som ännu inte har gjort det att på ett konkret sätt visa att de tillämpar denna politik, med särskild hänvisning till direktiv 2000/43/EG och direktiv 2000/78/EC, och påpekar att dessa direktiv anger en lägsta standard och bör därför utgöra grunden för en heltäckande antidiskrimineringspolitik.

29. Europaparlamentet uppmanar de medlemsstater som ännu inte har gjort det att ratificera protokoll nr 12[1] till Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter eftersom den fastställer ett allmänt förbud mot alla former av diskriminering och garanterar att oavsett motiv får ingen utsättas för någon form av diskriminering av en offentlig myndighet. Parlamentet konstaterar att en sådan bestämmelse saknas i såväl EU:s som Europarådets gällande rättsakter.

30. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att fortsätta arbetet med att utarbeta ett förslag om ett lagstiftningspaket som omfattar det hittills uppskjutna förslaget att utvidga tillämpningsområdet för direktiv 2000/43/EG till att omfatta alla andra former av diskriminering, och på så vis genomföra artikel 21 i stadgan. Denna erbjuder ett större manöverutrymme än artikel 13 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen i och med att den hänvisar till ytterligare former av diskriminering: hudfärg, socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, politisk eller annan åskådning, minoritetstillhörighet, förmögenhet och börd. Parlamentet understryker än en gång att om man i lagstiftningen ger förtur åt vissa former av diskriminering innebär detta att man inför en slags rangordning bland dem, vilket bör undvikas.

31. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att involvera byrån i gemenskapens lagstiftningsförfarande på antidiskrimineringsområdet och låta det spela en viktig roll som regelbunden källa för aktuell och detaljerad information av relevans för utarbetandet av ytterligare lagstiftning och som en rådgivande instans under det förberedande arbetet med att utarbeta förslag till lagstiftning.

32. Europaparlamentet uppmanar rådet att göra allt det kan för att nå en uppgörelse om kommissions förslag till rådets rambeslut om bekämpande av vissa former av och uttryck för rasism och främlingsfientlighet enligt strafflagstiftningen[2]. Parlamentet erinrar om sitt yttrande av den 29 november 2007[3] till stöd för förslaget. Parlamentet uppmanar kommissionen att efter samråd med byrån lägga fram förslag till liknande lagstiftning för att bekämpa homofobi.

33. Europaparlamentet är oroat över den bristande kunskap om antidiskrimineringslagstiftning som råder i medlemsstaterna, och uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att fördubbla sina ansträngningar att höja kunskapsnivån. Samtidigt understryker parlamentet att denna lagstiftning endast är verkningsfull om medborgarna lätt kan vända sig till domstol eftersom den

[1] Protokoll nr 12 till Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, undertecknad den 4 november 2000.
[2] 11522/2007 - C6-0246/2007 - 2001/0270(CNS).
[3] A6-0444/2007.

skyddsordning som inrättas genom antidiskrimineringsdirektiven står och faller på offrens möjligheter att agera.

34. Europaparlamentet anser att utöver lagstiftningsinstrument och möjligheten att överklaga måste diskriminering bekämpas med hjälp av utbildning, främjande av de bästa metoderna och kampanjer riktade till en bred allmänhet på de områden och i de sektorer där diskriminering förekommer. Parlamentet uppmanar nationella och lokala myndigheter att använda de utbildningsverktyg som byrån och Europarådet har tagit fram när de utför utbildningsinsatser eller insatser för att främja antidiskrimineringspolitiken.

35. Europaparlamentet understryker att begreppet ”aktiva åtgärder”, med vilket avses ett erkännande av att en effektiv bekämpning av diskriminering i vissa fall förutsätter ett aktivt ingripande från myndigheternas sida för att återställa en allvarligt rubbad jämvikt, inte kan reduceras till ett begrepp om kvoter. Parlamentet understryker att sådana åtgärder kan i praktiken omfatta ett mycket brett register, från att garantera anställningsintervjuer och ge prioriterad tillgång till arbetsutbildning på områden där vissa grupper är underrepresenterade, till förhandsinformation till vissa prioriterade grupper om lediga tjänster och en rekryteringsordning som beaktar inte bara kvalifikationer utan även yrkeserfarenhet.

36. Europaparlamentet anser att insamlingen av uppgifter om situationen för minoritetsgrupper och missgynnade grupper är viktig, vilket också betonas i flera rapporter från såväl byrån som Europeiskt centrum för övervakning av rasism och främlingsfientlighet. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att offentliggöra detaljerad statistik om rasistiska brott och kartlägga brott och/eller brottsoffer så att det blir möjligt att samla in kvantitativa och jämförbara uppgifter om offren för rasistiska brott.

Minoriteter

37. Europaparlamentet konstaterar att med EU:s senaste utvidgningar har det tillkommit nästan hundra minoritetsgrupper till det femtiotal grupper som redan fanns inom unionen då den hade femton medlemsstater. Parlamentet understryker att den låga procentandelen i de central- och östeuropeiska medlemsstaterna av bofasta invandrare, flyktingar och medborgare i tredjeländer, och den mer synliga närvaron av infödda (”traditionella”) minoriteter, har fått till följd att migrations- och integrationspolitiken där har blivit skiljd från minoritetspolitiken.

38. Europaparlamentet understryker att det i gemenskapspolitiken inte finns något gemensamt kriterium för nationella minoriteters rättigheter och att det heller inte finns någon gemensam EU-definition på vad som avses med tillhörighet till nationell minoritet. Parlamentet rekommenderar att man på europeisk nivå slår fast en sådan definition med utgångspunkt i Europarådets rekommendation 1201 (1998).

39. Europaparlamentet anser att statslösa personer med fast hemvist i medlemsstaterna befinner sig i en unik situation i EU. I vissa medlemsstater är de utsatta för obefogade krav eller krav som inte är absolut nödvändiga, och utsätts därigenom för diskriminering i förhållande till majoriteten som innehar medborgarskap. Parlamentet uppmanar därför de berörda medlemsstaterna att ratificera FN:s konventioner angående statslösa

personers rättsliga ställning respektive begränsning av statslöshet (1954, 1961). Parlamentet uppmanar de medlemsstater som vann eller återvann sin suveränitet under 1990-talet att behandla alla personer som var bosatta i de respektive länderna innan de fick sin självständighet på samma sätt som majoritetsbefolkningen, och uppmanar dem att utifrån rekommendationer från internationella organisationer systematiskt finna rättvisa lösningar på de problem som alla de personer som drabbas av diskriminering möter.

Romer

40. Europaparlamentet anser att särskilda skyddsåtgärder måste ägnas der romska samhället eftersom det sedan EU:s utvidgning har blivit en av unionens största minoritetsgrupper. Parlamentet understryker att genom historien har detta samhälle marginaliserats, och som följd av diskriminering och utanförskap – problem som med tiden har blivit allt mer akuta – hindrats från att utvecklas på viktiga områden.

41. Europaparlamentet anser att den sociala marginaliseringen av – och den diskriminering som riktas mot – det romska samhället är ett vedertaget faktum som består trots de rättsliga, politiska och ekonomiska instrument som införts på europeisk nivå för att bekämpa detta. Parlamentet konstaterar att unionens och medlemsstaternas lappverk av osammanhängande insatser hittills inte har gett några resultat i form av strukturella och bestående förbättringar av romernas situation, och särskilt inte inom viktiga områden som tillgång till utbildning, bostäder och anställning, ett misslyckande som man nu erkänner offentligt.

42. Europaparlamentet beklagar avsaknaden av en övergripande och integrerad EU-politik som är specifikt inriktad på att bekämpa diskriminering av romer, för att därigenom kunna ta itu med de överhängande problem som de står inför och som konstaterats av ett antal mekanismer för att övervaka efterlevnad av de mänskliga rättigheter, inbegripet kommissionens bedömningar före anslutning, Europadomstolens domar och byråns rapporter. Parlamentet menar att det är unionens kollektiva ansvar att finna en lösning på dessa problem. Tillsammans utgör de en av de mest omfattande och komplicerade frågorna på människorättsagendan, och de kräver ett beslutsamt agerande från EU:s sida.

43. Europaparlamentet understryker behovet av en övergripande antidiskrimineringspolitik som är grundad i de mänskliga rättigheterna och som speglar Europas erfarenhet av diskriminering mot romer. Parlamentet anser att en europeisk ramstrategi för integration av romer bör vara inriktad på att angripa följande problem:

   - Segregering av romer genom att neka dem bostad, anställning och offentlig utbildning.
   - Det faktum att deras rättigheter ofta förnekas av offentliga myndigheter liksom deras underrepresentation i det politiska livet.
   - De mycket otillräckliga garantierna mot rasdiskriminering på lokal nivå, avsaknaden av lämpliga integrationsprogram och den flagranta diskriminering som förekommer inom sjukvården, inbegripet tvångssterilisering och den bristande tillgången till såväl lämplig information om familjeplanering som preventivmedel.

– Diskriminering från polisens sida, särskilt i fall som rör (avsiktliga) beskjutningar, mordbränder, överfall och andra våldshandlingar som varken blir föremål för opartiska undersökningar eller leder till åtal. Det gäller även rasprofilering – bland annat genom insamling av fingeravtryck och andra personuppgifter – och polisens vida befogenheter att agera efter eget gottfinnande, vilket leder till maktmissbruk utan att detta blir föremål för disciplinära åtgärder. Utbildningsprogram och program för att höja medvetenhet bland poliser om ickediskriminering lyser närmast med sin frånvaro.

Jämställdhet

44. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att se till att bättre respektera, skydda och genomföra de rättigheter som anges i FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, och kräver att berörda medlemsstater drar tillbaka sina reservationer och ratificerar det fakultativa protokollet till denna konvention[1].

45. Europaparlamentet kräver att kvinnor som tillhör etniska minoriteter och invandrade kvinnor skall uppmärksammas särskilt, eftersom deras utanförskap förstärks av diskriminering både utifrån och inom deras egna grupper. Parlamentet rekommenderar att integrerade nationella handlingsplaner införs för att på ett effektivt sätt bekämpa sådan dubbel diskriminering, särskilt i situationer där olika organ arbetar med att lösa diskrimineringsfrågor inom ett och samma land.

46. Europaparlamentet understryker att det våld som kvinnor utsätts för på grund av deras kön, särskilt våld i hemmet, måste erkännas och bekämpas på såväl europeisk som nationell nivå eftersom det utgör en vanligt förekommande och ofta underskattad kränkning av kvinnors rättigheter. Parlamentet uppmanar därför medlemsstaterna att vidta lämpliga och effektiva åtgärder för att säkerställa att kvinnor garanteras ett liv fritt från våld, med vederbörlig hänsyn tagen till deklarationen om avskaffande av våld mot kvinnor[2]. Parlamentet uppmanar kommissionen att lägga fram ett lagstiftningsförslag som syftar till att bekämpa våld mot kvinnor och att skydda offren för sådant våld.

47. Europaparlamentet understryker behovet att öka allmänhetens medvetenhet om rätten till reproduktiv och sexuell hälsa, och uppmanar medlemsstaterna att införa lämpliga sexualutbildnings-, sexualupplysnings- och förtroliga rådgivningstjänster samt att förbättra tillgången till preventivmedel i syfte att förebygga oönskade graviditeter och olagliga och riskfyllda aborter.

48. Europaparlamentet understryker att även om vissa framsteg kan noteras när det gäller kvinnors möjlighet till anställning, och trots den höga utbildningsnivån bland kvinnor, får kvinnor fortfarande sämre lön än män för samma arbetsuppgifter, är fortfarande underrepresenterade i beslutsfattande positioner och betraktas fortfarande med misstänksamhet av arbetsgivare pga. graviditet och föräldraledighet.

---

[1] Fakultativt protokoll till konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, antaget den 15 oktober 1999.

[2] FN:s deklaration om avskaffande av våld mot kvinnor, antagen den 20 december 1993.

49. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och arbetsmarknadens parter att vidta de åtgärder som krävs för att bekämpa sexuella och psykologiska trakasserier på arbetsplatsen.

50. Europaparlamentet insisterar på att kvinnor måste stödjas i sin yrkeskarriär. Parlamentet uppmanar ihärdigt kommissionen och medlemsstaterna att underlätta för såväl delad föräldraledighet som pappaledighet samt att fördela kostnaderna för föräldraledighet så att kvinnlig arbetskraft inte längre ter sig dyrare än manlig.

51. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att tillsammans med arbetsmarknadens parter bekämpa diskriminering mot gravida kvinnor på arbetsmarknaden och att vidta alla nödvändiga åtgärder för att garantera en hög skyddsnivå för mammor. Parlamentet uppmanar kommissionen att göra en mer detaljerad bedömning av huruvida nationella bestämmelser på detta område överensstämmer med gemenskapslagstiftningen och, vid behov, lägga fram lämpliga förslag om ändring av gemenskapslagstiftningen.

52. Europaparlamentet uppmärksammar de många makar (främst kvinnor) till egna företagare (främst inom jordbruket) vars oklara rättsliga ställning i många medlemsstater kan ge upphov till specifika ekonomiska och juridiska problem i fråga om tillgång till föräldra- och sjukledighet, intjänandet av pensionsrättigheter och tillgång till socialförsäkringsskydd liksom vid händelse av skilsmässa.

53. Europaparlamentet understryker hur viktigt det är att se till att medborgare i tredjeländer som kommer till EU får kännedom om de lagar och sociala konventioner om jämställdhet som råder i värdländerna så att man kan undvika att diskriminering uppstår pga. okunnighet om de rättsliga och sociala villkor som gäller.

54. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att inte tillåta att våld mot kvinnor eller införandet av föreskrifter som kan sätta kvinnors liv i fara rättfärdigas med hänvisning till sedvänjor, traditioner eller religiösa hänsyn av annat slag.

Sexuell läggning

55. Europaparlamentet anser att diskriminerande uttalanden riktade mot homosexuella av politiska eller religiösa ledare spär på hat och våld, och uppmanar respektive behöriga myndigheter att fördöma sådana uttalanden.

56. Europaparlamentet välkomnar offentliggörandet av byråns första tematiska rapport, utarbetat på parlamentets begäran, om ”homophobia and discrimination on grounds of sexual orientation in the EU Member States” [”homofobi och diskriminering på grund av sexuell läggning i EU:s medlemsstater”].

57. Europaparlamentet påminner samtliga medlemsstater om att i enlighet med Europadomstolens rättspraxis gäller mötesrätten även för personer vars åsikter strider mot folkmajoritetens, och att ett diskriminerande förbud mot demonstrationer liksom underlåtenhet i fråga om kravet att erbjuda adekvat skydd åt personer som deltar i sådana strider mot de principer som Europadomstolen upprätthåller.

58. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen att lägga fram förslag som ser till att medlemsstaterna tillämpar principen om ömsesidigt erkännande av homosexuella

par, oavsett om de är gifta eller ingår i ett registrerat partnerskap, särskilt då de utövar sin rätt att röra sig fritt i enlighet med EU:s lagstiftning.

59. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att inleda en studie om transexuella personer i medlemsstaterna och kandidatländerna, och i denna särskilt uppmärksammar riskerna för trakasserier och våld.

Främlingsfientlighet

60. Europaparlamentet uppmanar med kraft rådet och kommissionen, liksom de olika lokala, regionala och nationella myndigheter i medlemsstaterna, att samordna sina åtgärder för att bekämpa antisemitism och angrepp mot minoritetsgrupper, inklusive romer och medborgare från tredjeländer bosatta i medlemsstaterna, och på så sätt hävda principerna om tolerans och ickediskriminering samt främja den sociala, ekonomiska och politiska integrationen.

61. Europaparlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att med bestämdhet beivra alla uttryck för hat i rasistiska medier och i artiklar som propagerar för intoleranta åsikter i form av hatbrott mot romer, invandrare, utländska medborgare och andra minoritetsgrupper, eller som framförs av musikgrupper vid nynazistiska konserter vilka ofta anordnas utan att det får några följder.

Äldre och funktionshindrade personer

62. Europaparlamentet uppmanar arbetsmarknadens parter att göra en kraftig insats för att avskaffa diskriminering på grund av funktionshinder eller ålder och att radikalt förbättra äldre och funktionshindrade personers tillträde till arbetsmarknaden och yrkesutbildningsprogram.

63. Europaparlamentet anser det viktigt att se till att alla som är i behov av äldreomsorg, sjukvård eller vård pga. funktionshinder skall ha tillgång till högkvalitativ vård och omsorg.

Väpnade styrkor

64. Europaparlamentet påminner om att de grundläggande rättigheterna inte upphör att gälla vid militärförläggningens grindar utan gäller i lika hög grad för medborgare i uniform, dvs. de väpnade styrkornas personal.

65. Europaparlamentet rekommenderar att alla medlemsstater garanterar sin militära personals rätt att bilda, ingå i och aktivt delta i yrkesorganisationer samt att driva kollektiva förhandlingar för att försvara sina sociala intressen.

66. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att tillåta att militär personal i aktiv tjänst ställer upp i allmänna val och ansluter sig till demokratiska politiska partier.

67. Europaparlamentet rekommenderar medlemsstaterna att inrätta en oberoende civil institution – en ombudsman – vars huvudsakliga uppgift är att se till att de grundläggande rättigheterna respekteras inom de väpnade styrkorna.

Invandrare och flyktingar

Tillgång till skydd

68. Europaparlamentet är chockerat över det tragiska öde som möter alla de som mister sina liv i försök att nå europeisk mark. Eftersom det i praktiken inte finns några lagliga vägar för personer som vill invandra till EU från tredjeländer utlämnas de till smugglares eller människohandlares godtycke och/eller riskerar sina liv i försök att nå Europa, varvid tusentals av dem mister livet varje år.

69. När det gäller invandringspolitiken uppmanar Europaparlamentet kommissionen och medlemsstaterna att införa realistiska och långsiktiga strategier, och mer flexibla regler för asylsökande, i stället för att inrikta alla sina krafter på att stoppa olaglig invandring. Det sistnämnda har lett till att man inrättat ett växande antal gränskontroller vilka saknar de mekanismer som behövs för att identifiera asylsökanden vid Europas gränser, vilket i sin tur leder till kränkningar av principen – såsom den fastställts i konventionen om flyktingars rättsliga ställning från 1951 – om att ingen skall skickas tillbaks till förföljelse.

70. Europaparlamentet uppmanar rådet att klargöra vilken roll Europeiska byrån för förvaltningen av det operativa samarbetet vid Europeiska unionens medlemsstaters yttre gränser (Frontex) respektive medlemsstaterna har att fylla i detta sammanhang, i syfte att säkerställa att gränskontroller genomförs på ett sätt som överensstämmer med respekt för de mänskliga rättigheterna. Det råder oklarhet om och insyn i den exakta omfattningen av Frontex samordnande funktion och det sätt på vilket dessa operationer genomförs. Parlamentet anser vidare att Frontex mandat snarast bör utvidgas till att omfatta sjöräddning.

71. Europaparlamentet uppmanar rådet och kommissionen att bemyndiga Frontex att inleda ett strukturerat samarbete med byrån och FN:s flyktingkommissarie (UNHCR) för att underlätta operationer där skydd av mänskliga rättigheter är en angelägenhet.

72. Europaparlamentet oroas av att trenden att genomföra gränskontroller allt längre bort från EU:s geografiska gränser försvårar kontrollen av vad som händer när personer som ansöker om asyl och personer i behov av internationellt skydd kommer i kontakt med myndigheter i ett tredjeland.

73. Europa anser att kriterierna för att bevilja ställning som flykting bör harmoniseras på europeisk nivå i syfte att jämna ut siffrorna på erkännande i de olika medlemsstaterna. Parlamentet konstaterar att det nuvarande systemet i princip utgör ett ”asyllotteri” i och med att siffrorna för erkännande av ställning som flykting, avseende jämförbara grupper av asylsökande, skiljer sig radikalt från en medlemsstat till en annan. Parlamentet understryker att dessa kriterier måste spegla högt ställda krav, inte lägsta gemensamma nämnare, eftersom förmågan att ta emot och skydda asylsökande är ett kännetecken för våra europeiska samhällen.

Antagande av Dublinsystemet

74. Europaparlamentet oroas av den praxis som flera medlemsstater tillämpar och som innebär att de med hänvisning till de förfaranderestriktioner som gäller för personer som

överförs enligt Dublinförordningen avvisar asylansökningar som gjorts in absentia eller, i personens frånvaro, utgår från att denna har dragit tillbaka sin ansökan. Därmed nekar de ett potentiellt stort antal sökande möjligheten att få sina ansökningar prövade på egna meriter eller att överklaga beslut.

75. Europaparlamentet beklagar dessutom det systematiska sätt på vilket vissa medlemsstater internerar asylsökande i väntan på att de överförs till det land som ska pröva deras ansökan. Parlamentet menar att dessa personer inte får kvarhållas i stängda anläggningar.

Mottagande

76. Europaparlamentet uppmanar samtliga medlemsstater att i ärenden som rör personer som överförs enligt Dublinförordningen tillämpa bestämmelserna i mottagningsvillkorsdirektivet, även på områden som inte omfattas av direktivet som stängda anläggningar och transitzoner. Parlamentet understryker att lämpliga mottagandevillkor är en förutsättning för ett fungerande, rättvist och effektivt asylförfarande, och att detta mottagande måste garantera varje individs välbefinnande och värdighet.

77. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att utarbeta praktiska mottagningsrutiner som säkerställer att alla asylsökande får de förnödenheter som deras liv och hälsa kräver.

78. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att fortsätta att noggrant bevaka införlivandet av mottagningsvillkorsdirektivet och se till att ett bristande eller ofullständigt införlivande inte leder till en praxis som innebär att den minimistandard som föreskrivs i direktivet inte uppfylls, såsom nu är fallet i många medlemsstater.

79. Europaparlamentet påpekar att även invandrare som inte ansöker om asyl måste mottas i lämpliga och särskilt avsedda anläggningar där de – med assistans av tolkar och särskilt utbildade kulturförmedlare – kan upplysas om såväl sina rättigheter som de möjligheter som värdlandets och gemenskapens lagstiftning samt internationella avtal erbjuder. Parlamentet understryker att mottagningsanläggningarna inte får bestå av stängda anläggningar för kvarhållande.

80. Europaparlamentet kräver att särskild uppmärksamhet ägnas situationen för flykting-, asyl- och invandrarbarn och för barn till föräldrar som söker asyl, är flyktingar eller saknar handlingar, så att alla barn kan göra anspråk på sina rättigheter enligt FN:s konvention om barnets rättigheter, inbegripet rätten till icke-diskriminering, där man i samband med de åtgärder som vidtas alltid ger barnets intressen högsta möjliga prioritet. Parlamentet fördömer utvecklingen i vissa medlemsstater av ett delat utbildningssystem med olika arrangemang för omvårdnad och stöd till barn till medborgare respektive barn till medborgare i tredjeländer. Parlamentet fördömer situationer där högre prioritet ges åt tillämpningen av invandringslagstiftningen än åt insatser för att skydda barnet.

81. Europaparlamentet kräver att särskild uppmärksamhet ägnas ensamma minderåriga och minderåriga som skilts från sina föräldrar och som kommer till EU:s territorium genom

illegal invandring, och understryker medlemsstaternas skyldighet att bistå dem och erbjuda dem särskilt skydd. Parlamentet uppmanar alla berörda myndigheter på lokal, regional och nationell nivå, liksom de europeiska institutionerna, att tillsammans göra allt de kan för att skydda dessa barn från alla former av våld och utnyttjande, se till att snarast utse vårdnadshavare, ge dem rättsligt stöd, försöka spåra deras familjer och förbättra mottagningsvillkoren genom att erbjuda dem adekvat logi, lättare tillgång till sjukvård, skola, träning – särskilt i värdlandets officiella språk – och yrkesutbildning samt se till att de helt och fullt integreras i utbildningssystemet.

82. Europaparlamentet erinrar om att administrativt frihetsberövande av barn inte bör förekomma och att barn som åtföljs av sina familjer endast får kvarhållas under verkligt exceptionella omständigheter, under kortast möjliga tid, och endast om detta ligger i deras intresse i enlighet med artiklarna 3 och 37.b i internationella konventionen om barnets rättigheter.

Integration

83. Europaparlamentet efterlyser en större samordning av nationella handlingsprogram för integration av medborgare i tredjeland och av europeiska initiativ på detta område. Parlamentet understryker att man med gemensamma och grundläggande principer för en samstämmig europeisk ram i detta sammanhang bör kunna se till att integrationspolitiken inte bara omfattar antidiskrimineringspolitiken utan även sträcker sig vidare till att inbegripa en rad områden som sysselsättning och utbildning.

84. Europaparlamentet kräver att man utvecklar integrationsprogram som syftar till att förebygga sådana spänningar som kan uppstå mellan invandrare från andra länder inom gemenskapen och den ursprungliga befolkningen som led i den invandring som har följt utvidgningen.

85. Europaparlamentet anser att det viktigaste för invandrade minoritetsgrupper är att kunna integreras så snart som möjligt i samhället i det land dit de invandrat, och samtidigt se till att detta sker i en anda av ömsesidighet. Parlamentet anser att det är lika viktigt att slå fast att envar som är född och bor i en medlemsstat har rätt att göra anspråk på de rättigheter som rör medborgarskap, även i fall där personen i fråga är oförmögen eller ovillig att låta sig naturaliseras.

86. Europaparlamentet oroas över att avsaknaden av en effektiv integrationspolitik leder till att hundratusentals utländska medborgare och statslösa personer utestängs från arbetslivet, samhället och politiken.

Återsändande

87. Europaparlamentet oroas djupt av den allt mer prekära situationen för asylsökande vars ansökningar har avvisats i Europa som följd av administrativ ineffektivitet, de långa asylförfarandena, de förhastade besluten om återsändande till icke säkra länder, det växande bruket av kvarhållande innan återsändande, de olämpliga återsändandeförfarandena för utsatta individer, besluten att återta socialt bistånd för att därigenom tvinga de sökande att återvända samt de otillräckliga återsändandeförfarandena.

88. Europaparlamentet understryker att individer inte bör återsändas till sina hemländer innan en rättvis och noggrann prövning gjorts av deras ansökan. Parlamentet anser att om det är omöjligt eller inhumant att återsända någon av hänsyn till att det råder en kritisk situation i ursprungslandet vad respekten för de mänskliga rättigheterna beträffar bör de berörda individerna ges uppehållstillstånd som gör att de kan stanna i bosättningslandet,

89. Europaparlamentet understryker att det är medlemsstaternas ansvar att kontrollera levnads- och boendevillkoren för personer som återsänts till sina ursprungsländer och att vidta åtgärder för att se till att de får lämpligt stöd. Parlamentet anser att det är ännu viktigare att införa en ordning för att övervaka situationen för invandrare som har återvänt till transitländer.

Kvarhållande och återtagandeavtal

90. Europaparlamentet oroas av att under flera år har antalet anläggningar för kvarhållande av utländska medborgare ökat i medlemsstaterna och vid deras gränser. På grundval av de många rapporter som bland annat delegationen från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor har lagt fram, vari den fördömer de ofta förekommande kränkningarna av de mänskliga rättigheterna, kräver parlamentet att följande åtgärder vidtas:

   - Tillträde ges åt icke-statliga organisationer som är specialiserade i att skydda invandrares och asylsökandes grundläggande rättigheter, för att säkra att dessa organisationers närvaro i anläggningarna för kvarhållande är föreskriven i lag och inte bara ett uttryck för god vilja.
   - Ett oberoende kontrollorgan upprättas på europeisk nivå med ansvar att övervaka och se till skyddet av de mänskliga rättigheterna vid anläggningarna för kvarhållande.
   - Byrån uppmanas utarbeta en årlig rapport med analyser av situationen för personer som på medlemsstaternas ansvar placerats i anläggningar för kvarhållande, såväl inom som utanför deras gränser, samt framlägga denna för parlamentet.

91. Europaparlamentet bekymras av det faktum att sedan 2002 ingår återtagandeklausuler i de flesta bilaterala avtal – även handelsavtal – som EU ingått med tredjeländer, vilket har inneburit en tilltagande externalisering av EU:s invandringspolitik, med otillräcklig parlamentarisk kontroll på såväl europeisk som nationell nivå. Parlamentet uppmanar därför kommissionen och rådet att se till att denna praxis upphör och, i de fall där sådana klausuler trots detta införs, involvera parlamentet i ett tidigt stadium i förhandlingarna om dessa avtal samt regelbundet rapportera till parlamentet om hur många personer som utvisats ur EU på grundval av dessa klausuler.

Yttrandefrihet

92. Europaparlamentet värnar om yttrandefriheten såsom en grundläggande värdering för EU. Parlamentet anser att yttrandefriheten skall utövas inom de gränser som fastställs i lagstiftningen och bör gå hand i hand med ett personligt ansvar samt grunda sig på respekten för medmänniskornas rättigheter och värderingar. Parlamentet bekräftar att det måste föras en ständig, demokratisk debatt om en god balans mellan dessa frågor.

93. Europaparlamentet välkomnar den tillfredställande situationen överlag vad gäller pressfriheten i medlemsstaterna, med tanke på att 25 av dem räknas bland de 50 länder som ligger främst i det internationella pressfrihetsindex för 2007 som presenterats av Reportrar utan gränser. Bulgarien och Polen ligger på 51:a respektive 56:e plats.

94. Europaparlamentet uppmanar de medlemsstater som under de senaste åren har använt sina rättsliga institutioner för att kränka journalisters rätt att skydda sina källor att förbättra sin lagstiftning och sin praxis så att de överensstämmer med Europadomstolens dom av den 27 mars 1996 och med Europarådets ministerkommittés rekommendation om journalisters rätt att inte avslöja sina informationskällor[1], eftersom kränkningar av denna rätt utgör idag det största hotet mot journalisters yttrandefrihet i EU, och under de senaste åren har det inte skett någon märkbar förbättring i detta avseende.

95. Europaparlamentet betraktar åsiktsfriheten och pressens oberoende som universella rättigheter som inte får kompromitteras av någon individ eller grupp som känner sig angripen i tal eller skrift. Samtidigt understryker parlamentet att i händelse av falsk rapportering eller ärekränkning måste rätten till gottgörelse garanteras av domstolar i enlighet med gällande lagstiftning.

96. Europaparlamentet anser att pressens frihet alltid måste utövas inom lagens råmärken, men oroas samtidigt av att frestelsen på senare år att undanta vissa personer från offentlig debatt kan i flera medlemsstater leda till en form av inofficiell censur eller till självcensur i medierna.

Barnets rättigheter

Våld, fattigdom och arbete

97. Europaparlamentet fördömer alla former av våld mot barn, och understryker särskilt nödvändigheten att bekämpa de former av våld som är de som förekommer mest i medlemsstaterna: sexuellt utnyttjande, våld i hemmet, kroppsliga bestraffningar i skolor och andra former av övergrepp på institutioner och anstalter. Parlamentet kräver att pålitliga, förtroliga och tillgängliga mekanismer införs som ger barn i alla medlemsstater möjlighet att anmäla övergrepp, och att dessa mekanismer ges stor uppmärksamhet.

98. Europaparlamentet kräver att medlemsstaterna vidtar drastiska åtgärder för att förbjuda olika former av utnyttjande av barn, bland annat som led i prostitution, narkotikasmuggling, ficktjuveri och tiggeri, liksom alla andra former av utnyttjande.

99. Europaparlamentet uppmanar de tretton medlemsstater som inte har infört lagstiftning på detta område att helt förbjuda kroppslig bestraffning i enlighet med FN:s rapport om våld mot barn från 2006, i vilken sådan bestraffning beskrivs som den mest utbredda formen av våld mot barn.

100. Europaparlamentet understryker behovet att se till att alla politiska handlingsprogram, på såväl EU-nivå som nationell nivå, beaktar nödvändigheten att avskaffa barnarbete i

[1] Rekommendation R (2000 7)

alla dess former. Parlamentet anser att heltidsutbildning är den bästa lösningen på detta problem, både för att förebygga utnyttjande av barn och för att i framtiden bryta den onda cirkeln med analfabetism och fattigdom.

101. Europaparlamentet konstaterar att i vissa medlemsstater sliter tusental barn med de värsta arbetena i städerna och på landsbygden, och uppmanar därför medlemsstaterna att resolut ta itu med detta problem genom att strängt tillämpa landets lagar och organisera nationella utbildningskampanjer som riktar sig till både föräldrar och barn.

102. Europaparlamentet erinrar om att nästan 20 procent av barnen i EU lever under fattigdomströskeln och att de mest utsatta av dem kommer från familjer med bara en förälder eller med föräldrar som föddes i ett annat land. Parlamentet understryker därför att lämpliga stödåtgärder, utformade utifrån barnets behov, måste vidtas, inklusive stöd till familjerna, och uppmanar medlemsstaterna – särskilt de med de högsta fattigdomsnivåerna – att införa ambitiösa men uppnåeliga mål för att avskaffa fattigdom bland barn.

103. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att försöka integrera de olika strategier som är specifikt inriktade på fattigdom bland barn, ungdomsarbetslöshet och social integrering av minoriteter i alla relevanta utvecklingsstrategier, bland annat strategidokumenten för minskad fattigdom och de vägledande programmen.

Diskriminering

104. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att särskilt uppmärksamma de olika former av diskriminering som riktas mot barn. Dessa tar ofta olika former och drabbar i första hand gatubarn som tillhör etniska minoriteter och invandrargrupper liksom barn med funktionshinder, och leder till att de utestängs från utbildning och hälso- och sjukvård.

105. Europaparlamentet kräver att i synnerhet – men inte uteslutande – romska barn i de medlemsstater där romer utgör stora etniska minoriteter omfattas av särskilda åtgärder avsedda att få slut på den diskriminering, segregering och sociala och utbildningsmässiga utslagning som ofta drabbar dem. Parlamentet uppmanar särskilt medlemsstaterna att göra ansträngningar för att få slut på den – helt omotiverade – överrepresentationen av romska barn i institutioner för förståndshandikappade, främja utbildningskampanjer och göra något åt den ovilja att utfärda identitetskort som många romska barn möter.

106. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att avskaffa alla restriktioner i föräldrars möjligheter att träffa sina barn till följd av nationella olikheter, i synnerhet när gäller rätten att tala ett annat språk än landets officiella, eftersom denna praxis strider mot barnets intresse och utgör en form av språkdiskriminering riktad mot såväl föräldrarna som barnen.

Rättvisa för yngre människor

107. Europaparlamentet anser att unga brottslingar endast bör hållas fängslade som en sista utväg, och under så kort tid som möjligt, och kräver därför att man finner alternativ till fängelse för minderåriga. Parlamentet kräver att rehabiliteringsåtgärder som

samhällstjänst införs i syfte att återintegrera dessa unga människor i samhällslivet och på arbetsmarknaden.

108. Europaparlamentet konstatera att åldersgränsen för straffrättsligt ansvar inte är densamma i de olika medlemsstaterna, och oroas av det faktum att i vissa medlemsstaterna ställs barn regelbundet inför rätta i domstolar för vuxna och att i andra är de särskilda ungdomsdomstolarna stängda. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att samordna sina rättssystem så att inget barn som ställs inför en domstol döms på samma sätt som en vuxen.

109. Europaparlamentet uppmanar alla medlemsstater att se till att barn har en effektiv och oberoende företrädare i domstol eller i domstolsliknande förhandlingar som rör dem. Barn bör även ha en behörig vårdnadshavare om ingen familjemedlem finns som kan föra deras talan. Parlamentet understryker att myndigheterna bör hålla alla barn, även barn i rättsligt förvar, underrättade om de mekanismer för överklagande som finns att tillgå.

Stöd till barn

110. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att vidta åtgärder för att garantera barns rätt till en familj och att som konsekvens av detta finna effektiva lösningar för att förhindra att barn överges. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att sluta förlita sig på stora institutioner och istället reformera, utveckla och stärka alternativa och effektiva barnomsorgsstrukturer som utgår från familjen och samhället. Parlamentet uppmanar kommissionen att studera och föreslå en gemensam definition av internationell adoption och en EU-politik på detta område.

111. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att vidta de åtgärder som krävs för att se till att det finns högkvalitativa omsorgsstrukturer för barn, bland annat genom att erbjuda fortsatt yrkesutbildning, goda arbetsförhållanden och anständiga lönevillkor för yrkesverksamma inom barnomsorgen. Parlamentet understryker att sådana strukturer och personalen vid dessa ger barnen en fast grund för deras framtida utveckling och gynnar även föräldrarna, särskilt om de har en tung arbetsbörda eller är ensamma vårdnadshavare. De utgör dessutom ett alternativ för barn vars familjestrukturer är otillräckliga eller obefintliga.

112. Europaparlamentet konstaterar att tillgång till småbarnsomsorg i form av kollektiva institutioner (dagis, skolor) är ett av de bästa sätten att dels lösa problemet med kombinationen av yrkesarbete och privatliv, dels garantera att barnet socialiseras och får uppleva lika möjligheter på ett tidigt utvecklingsstadium.

Deltagande

113. Europaparlamentet erinrar om att barn har rätt att uttrycka sin uppfattning, på ett sätt som speglar deras ålder och mognad, och att de måste ges möjlighet att tillhöra barngrupper eller -föreningar där de kan träffa andra barn och lära sig att uttrycka sig i en sådan miljö. Parlamentet uppmanar därför medlemsstaterna och lokala myndigheter att uppmuntra projekt som syftar till att ge barn möjlighet att uttrycka sig på detta vis, inom ramen för lokala barnråd eller -parlament, och samtidigt se till att de mest utstötta barnen får delta samt att information om denna verksamhet ges stor spridning bland barn.

114. Europaparlamentet välkomnar det faktum att kommissionen har inrättat ett forum som samlar representanter för de europeiska institutioner och nationella och internationella organisationer som är verksamma inom området för barns rättigheter. Parlamentet anser att ett av de främsta målen med detta forum bör vara att säkra barns medverkan, och uppmanar därför kommissionen att se till att barn medverkar i alla aktiviteter som anordnas inom dess ram.

115. Europaparlamentet anser det viktigt att barn lätt och med lämpliga medel kan få tillgång till information om deras rättigheter. Parlamentet uppmanar kommissionen att utveckla effektiva kommunikationshjälpmedel som stärker barnens kännedom om sina rättigheter, om situationen för barn i medlemsstaterna och om EU:s verksamhet på detta område.

Sociala rättigheter

116. Europaparlamentet anser att fattigdom och socialt utanförskap endast kan bekämpas genom att garantera alla människors ekonomiska och sociala rättigheter. Parlamentet godkänner i detta sammanhang beslutet att utnämna 2010 till Europeiskt året för bekämpning av fattigdom och socialt utanförskap. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att enas om och fullfölja ambitiösa mål på detta område.

117. Europaparlamentet insisterar på att det finns ett antal grundläggande rättigheter som är odelbara och avhängiga av varandra och som måste garanteras åt alla.

118. Europaparlamentet uppmanar de medlemsstater som ännu inte gjort det att utan dröjsmål ratificera Europarådets reviderade sociala stadga.

Fattigdom

119. Europaparlamentet understryker den växande betydelsen av att rikta strategier för aktiv integration till de människor som fjärmats mest från arbetsmarknaden.

120. Europaparlamentet hoppas att den sociala dimensionen helt integreras i EU:s samtliga politikområden.

121. Europaparlamentet uttrycker sitt stöd för en modell för hållbar social utveckling som är samstämmig med en strategi som utgår från de sociala rättigheterna och som i första hand syftar till att främja social sammanhållning.

122. Europaparlamentet kräver att instrument införs på Europanivå som syftar till att fastställa högt ställda normer på social standard som garanterar att alla får tillgång till anständiga lönevillkor och tjänster av allmänt intresse av hög standard.

123. Europaparlamentet anser att universell tillgång till tjänster av allmänt intresse är en viktig social rättighet.

124. Europaparlamentet erinrar om att insatser för att bekämpa fattigdom måste göras i partnerskap med de mest missgynnade befolkningsgrupperna vilka är de som berörs i första hand och därmed i bästa läge att rapporterna om vad det innebär att inte ha tillgång till rättigheter och att föreslå lösningar. Parlamentet vill se en deltagardemokrati

utvecklas som särskilt ser till att främja deltagande av personer som drabbats av fattigdom, utanförskap, diskriminering och ojämlikhet.

Hälsa

125. Europaparlamentet understryker att i varje system för hälso- och långtidsvård måste individen stå i centrum, såsom förmånstagare av dessa tjänster, och att individens rättigheter måste ha förtur framför hälsovårdstjänstens lönsamhet.

126. Europaparlamentet konstaterar att vissa medlemsstater är i färd med att höja den del av hälsovårdskostnaderna som tillfaller patienten, och kräver i detta sammanhang att missgynnade grupper även fortsättningsvis har gratis tillgång till lämplig hälso- och sjukvård. Parlamentet insisterar på att den fullständiga täckningen måste vara solidarisk och erbjuda ett skyddsnät mot fattigdom och social utanförskap och i första hand gynna människor med låga inkomster och människor vars hälsotillstånd kräver intensiv, långvarig eller kostsam vård.

127. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaternas regeringar att uppmuntra samordning av förebyggande hälsovårdprogram riktade mot olika åldergrupper och som i första hand omfattar hälsofrämjande åtgärder och utbildning, samt på ett tydligt sätt ge förebyggande insatser en högre prioritet vid utnyttjandet av hälsovårdstjänster.

Arbetstagare

128. Europa understryker behovet att förbättra insynen i arbetsmarkanden på ett sådant sätt att allt arbete (tillfälligt, fast, på hel- eller halvtid och timavlönat) är deklarerat, anständigt avlönat och helt i överstämmelse med de normer som gäller för arbetstagarnas rättigheter.

129. Europaparlamentet kräver att medlemsstaterna och kommissionen, när de utarbetar nya förslag på detta område, att hålla i åtanke att arbetstagarnas gällande rättigheter bör kompletteras med nya rättigheter såsom rätten till livslångt lärande.

130. Europaparlamentet erkänner att i många medlemsstater är minimilönen mycket låg och ligger under existensminimum, och hoppas därför att en metod införs på europeisk nivå för att fastställa nationella minimilöner, för att därigenom garantera att alla arbetstagare i EU erhåller en lön som täcker deras grundläggande behov.

131. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och kandidatländerna att helt och full tillämpa Internationella arbetsorganisationens (ILO:s) konventioner. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att stödja ILO i arbetet med att stärka dess övervakningssystem.

132. Europaparlamentet uppmanar företagen att anta ansvarsfulla, icke-diskriminerande rekryterings- och yrkesutvecklingsstrategier för att främja sysselsättning för kvinnor och missgynnade personer på arbetsmarknaden.

133. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att föreslå strategier för att erbjuda god anställning åt de personer som fjärmats mest från arbetsmarknaden och att tackla problemet med ”fattiga arbetstagare”. Parlamentet anser att sådana

strategier bör vara inriktade på frågorna om rättvisa löner, kombinationen av yrkesarbete och privatliv, goda arbetsvillkor och anställningstrygghet.

Odokumenterade arbetstagare

134. Europaparlamentet kräver att medlemsstaterna ratificerar FN:s konvention om skydd av migrerande arbetare[1], och uppmärksammar dem på det faktum att de flesta arbetstagare som saknar giltigt uppehållstillstånd utför arbete som är lagligt och viktigt för Europas ekonomier, exempelvis genom att plocka frukt, bygga hus, städa eller ta hand om sjuka, äldre och barn.

135. Europaparlamentet uppmanar EU-institutionerna och medlemsstaterna att inte längre använda termen ”olagliga invandrare” som har en väldigt negativ värdeladdning utan istället hänvisa till ”odeklarerade/odokumenterade arbetstagare/invandrare”.

136. Europaparlamentet upprepar att syftet med arbetsrätten är att skydda arbetstagare som befinner sig i en orättvis anställningssituation, dvs. just den situation som odokumenterade arbetstagare befinner sig i, och uppmanar medlemsstaterna att säkra alla – även odokumenterade – arbetstagares rätt att ansluta sig till fackföreningar.

137. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att ge samma brådskande uppmärksamhet åt den invandringspolitik som håller på att utarbetas och förslaget om ”påföljder för arbetsgivare för tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i EU” genom att behandla dem i ett och samma paket.

138. Europaparlamentet understryker att yrkesinspektionens främsta uppgift är att skydda arbetstagare, och uppmanar därför medlemsstaterna att vidta följande åtgärder:

– Frågor om invandrares status skiljs från yrkesinspektionen, och odokumenterade arbetstagare ges möjlighet att i trygghet framföra klagomål om exploativa arbetsgivare utan att detta medför risk för utvisning.

– Investeringar görs för att ge yrkesinspektörer och personer som bistår odokumenterade arbetare utbildning i det sätt som står till buds för att framföra officiella klagomål om åsidosättande av arbetsrätten.

– Ett system med påföljder införs som inte medför att arbetstagarna straffas i arbetsgivarnas ställe.

Bostad

139. Europaparlamentet konstaterar att bostäder i Europa alltmer har fått karaktären av handelsvaror vilket leder till ständiga och oproportionerliga prisökningar och innebär att många människor nekas tillträde till bostadsmarknaden och därmed rätten till anständig bostad.

[1] Internationella konventionen om skydd av alla migrerande arbetares och deras familjers rättigheter, antagen av FN:s generalförsamling genom resolution 45/158 av den 18 december 1990.

140. Europaparlamentet anser att bristen på anständiga, överkomliga bostäder i alla medlemsstater leder till att människor blir och förblir fast i fattigdom. Med tanke på den mycket viktiga roll som tillgången till bostäder har för politiken för social integration uppmanar parlamentet kommissionen att hjälpa medlemsstaterna att förbättra sina system för offentligt subventionerade bostäder.

141. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att införa bostadsstrategier med väldefinierade målsättningar, prioriteringar och budgetramar utifrån de minimikrav som anges i den ”synpunkt” om rätten till bostad som Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter offentliggjorde i oktober 2007.

Äldre personer

142. Europaparlamentet anser att den åldrande befolkningen utgör en utmaning och måste ses som en möjlighet att involvera människor med lång och värdefull erfarenhet mer i samhällslivet och därigenom bidra till att främja ett aktivt åldrande.

143. Europaparlamentet anser att särskild uppmärksamhet måste ägnas åt äldre, ensamboende kvinnor vilka utgör en särskilt utsatta grupp och ofta är de första att drabbas av fattigdom då ekonomin sviktar.

144. Europaparlamentet rekommenderar att medlemsstaterna inför rutinmässiga läkarunderökningar av äldre i syfte att förebygga att deras livskvalitet försämras och, i möjligaste mån, att de tvingas till långvariga sjukhusvistelser, och samtidigt ge förtur till hemvård när detta är möjligt.

* * *

145. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, medlemsstaternas och kandidatländernas regeringar och parlament, Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, Europarådets ministerkommitté, parlamentariska församling och kommissarie för mänskliga rättigheter samt berörda organ vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa och vid Förenta nationerna.